

MONITOR KOREAŃSKI

„Monitor Koreański” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Korei Południowej, ze szczególnym naciskiem na działania Korei Południowej w regionie Europy Środkowej oraz relacje międzykoreańskie.

DR JOANNA BECZKOWSKA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersYTET ŁÓDZKI

MONITOR KOREAŃSKI

LISTOPAD 2023

WOJSKOWE POROZUMIENIE MIĘDZYKOREAŃSKIE ZOSTAŁO ZAWIESZONE

W reakcji na naruszenie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ i wystrzelenie satelity szpiegowskiego za pomocą rakiety zdolnej przenosić ładunki jądrowe Korea Południowa zawiesiła część postanowień porozumienia wojskowego z 2018 roku. W odpowiedzi KRLD wycofała się z porozumienia oraz rozpoczęła odbudowę posterunków granicznych. Porozumienie miało na celu zmniejszenie aktywności wojskowej w regionach granicznych, aby zredukować napięcie na Półwyspie Koreańskim.

I. WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

2 listopada: komisja ds. włączenia Gimpo do Seulu została powołana przez Partię Siła Narodu. Rządząca partia zaproponowała inicjatywę „Mega Seul”, której celem jest połączenie stolicy z miastem Gimpo, znajdującym się w prowincji Gyeonggi. Inicjatywa ta związana jest z planami władz lokalnych prowincji, które rozważają podział Gyeonggi na dwie części ze względu na rosnącą populację. Zdania w kwestii połączenia Gimpo (populacja 490 tys. mieszkańców) z Seulem są podzielone. Wśród przeciwników znajdują się Partia Demokratyczna. Specjaliści zaś wskazują, że jest to kluczowa decyzja dla regionu, mająca wpływ zarówno na autonomiczne dzielnice stolicy, jak i powiaty w prowincji Gyeonggi i należy szczegółowo rozważyć wszystkie „skutki uboczne”. Krytycy pomysłu wskazują, że jest to decyzja motywowana politycznie przed zbliżającymi się wyborami parlamentarnymi w przyszłym roku.

8 listopada: współpraca w nowoczesnych obszarach została omówiona przez Włochy i Koreę Południową. W Seulu doszło do spotkania prezydentów Yoon Suk-yeola i Sergio Mattarelli, podczas którego omówiono kierunek rozwoju dwustronnych relacji. Według Seulu potencjalnymi obszarami współpracy ma być energia wodorowa, sztuczna inteligencja oraz sektor kosmiczny. W tym celu podpisano szereg memorandumów między instytucjami naukowymi.

8 listopada: bezpieczeństwo kosmiczne zostało omówione przez Koreę Południową, USA i Japonię. W Seulu odbyły się pierwsze trójstronne rozmowy

robocze, dotyczące współpracy w zakresie bezpieczeństwa kosmicznego. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele MSZ oraz agencji rządowych związanych z kosmosem. Skupiono się przede wszystkim na zagrożeniach w przestrzeni kosmicznej oraz omówieniu krajowych strategii kosmicznych. Powołanie trójstronnej grupy roboczej w tym obszarze było jednym z postanowień szczytu w Camp David. Wcześniej w dniach 6-7 listopada odbyło się dwudniowe forum kosmiczne zorganizowane przez MSZ Korei Południowej i Departament Stanu USA.

13 listopada: reforma maksymalnej ilości godzin pracy w tygodniu została porzucona przez Ministerstwo Pracy. Po przeprowadzeniu badań opinii publicznej Ministerstwo Pracy wycofało się z ogłoszonej w marcu reformy, która miała zwiększyć maksymalny wymiar pracy w tygodniu z obecnych 52 godzin do 69 godzin. Zamiast proponowanych wcześniej zmian Ministerstwo Pracy rozważyło prowadzenie większego wymiaru nadgodzin w wybranych obszarach takich jak medycyna.

14 listopada: wartość krajowego przemysłu treści wideo ma wzrosnąć do 30 mld USD w najbliższych latach. Ministerstwo Kultury, Sportu i Turystyki przedstawiło projekt wsparcia rozwoju przemysłu treści wideo, obejmującego m.in.: seriale kierowane na platformy streamingowe, aby wzmocnić światową pozycję Korei Południowej. Dzięki sukcesowi serialu „Squid Game” dla platformy Netflix Korea Południowa planuje wzmocnić produkcję treści konkurencyjnych na światowych rynkach i skupić się na eksporcie. W tym celu w latach 2024-2028 ma powstać nowy publiczno-prywatny fundusz, którego celem będzie inwestowanie w produkcje mające szansę stać się światowymi hitami. Fundusz ten ma stanowić uzupełnienie istniejących programów wspierających finansowanie filmów i seriali. Ponadto Ministerstwo Kultury rozważyło wprowadzenie ulg podatkowych związanych z usługami streamingowymi.

14 listopada: przeprosiny za utratę społecznego zaufania zostały przedstawione przez największą publiczną stację telewizyjną. Nowy prezes stacji KBS Park Min zapowiedział wprowadzenie gruntownych zmian, aby odzyskać zaufanie społeczne. Stacji zarzuca się prezentowanie „stronniczych i fałszywych odniesień” w programach informacyjnych. Spowodowało to znaczne spadki oglądalności i problemy finansowe – dodatkowo pogłębione poprzez zmianę systemu pobierania abonamentu rtv. Od 1994 roku miesięczna opłata za telewizję była doliczana do rachunku za energię elektryczną dla każdego gospodarstwa domowego wyposażonego w telewizor. System ten został niedawno zniesiony i opłaty są pobierane oddzielnie. Pierwszym krokiem

poprawy sytuacji finansowej ma być obniżenie wynagrodzeń o 30% dla kadry kierowniczej.

15-18 listopada: prezydent Yoon Suk-yeol uczestniczył w szczycie Wspólnoty Gospodarczej Azji i Pacyfiku w San Francisco. Dyskusje w trakcie szczytu były skupione wokół handlu, inwestycji oraz regionalnego bezpieczeństwa. Prezydent Yoon Suk-yeol ponowił propozycję stworzenia sojuszu na rzecz redukcji emisji dwutlenku węgla, którą wcześniej zaproponował przed Zgromadzeniem Ogólnym ONZ we wrześniu. Korea Południowa podkreśliła także swoje zaangażowanie w tworzenie standardów cyfrowych – koreańska „Cyfrowa karta praw” może być wzorem dla stworzenia ogólnoświatowych norm w tym zakresie. W trakcie szczytu prezydent Yoon Suk-yeol oraz koreańska delegacja uczestniczyli w szeregu spotkań biznesowych i dyplomatycznych. Amerykańskie firmy GM, DuPont, IMC i Ecolab zadeklarowały 1,2 mld USD inwestycji w rozszerzenie produkcji samochodów czy półprzewodników w Korei Południowej. Wydano także wspólne oświadczenie w ramach inicjatywy gospodarczej dla Indo-Pacyfiku (IPEF) dotyczące podpisania porozumienia w sprawie łańcuchów dostaw (IPEF Supply Chain Agreement). Na marginesie szczytu odbyły się także dwustronne spotkanie z premierem Japonii Kishidą Fumio oraz trójstronne spotkanie przywódców Korei Południowej, Japonii i USA. Szczyt APEC wpisuje się w koreańską politykę gospodarczą, która promuje światowy system wolnego handlu w oparciu o międzynarodowe prawo, a krytycznie podchodzi do protekcjonizmu i celowego ograniczania łańcuchów dostaw.

17 listopada: porozumienie dotyczące łańcuchów dostaw dla przemysłu zbrojeniowego zostało podpisane przez Koreę Południową i USA. Agencja Planowania Zakupów Obronnych (DAPA) oraz Departament Obrony USA podpisały porozumienie w sprawie bezpieczeństwa dostaw (Security of Supply Arrangement, SOSA). Na mocy porozumienia obie strony mogą zwracać się do siebie o priorytetowe dostawy zamówień towarów związanych z obronnością.

21-23 listopada: prezydent Yoon Suk-yeol odbył wizytę państwową w Wielkiej Brytanii. Podczas wizyty w Londynie prezydent Yoon Suk-yeol został zaproszony do Pałacu Buckingham, gdzie spotkał się z królem Karolem III. Prezydent Yoon Suk-yeol omówił także kwestie współpracy dwustronnej z premierem Rishi Sunakiem oraz wygłosił przemówienie przed brytyjskim parlamentem. Jednym z głównych celów wizyty było zacieśnienie relacji gospodarczych oraz na płaszczyźnie bezpieczeństwa – Wielka Brytania poszukuje w tym zakresie nowych partnerów po wyjściu z Unii Europejskiej. Obie strony przyjęły „Porozumienie z Downing Street”, podnoszące rangę

dwustronnych relacji do globalnego partnerstwa strategicznego. Nowy elementem partnerstwa ma być dziedzina obronności i cyberbezpieczeństwa, zarówno na poziomie współpracy między przemysłem obronnym, jak i agencji wywiadowczych. Kolejną płaszczyzną współpracy ma być ochrona środowiska i utworzenie inicjatywy Partnerstwo Czystej Energii. Korea Południowa liczy, że w ramach tej inicjatywy rozwinie się współpraca w sektorze energii jądrowej. W trakcie wizyty odbyło się także forum biznesowe, a także podpisanie memorandum o współpracy między koreańskim Ministerstwem Nauki a brytyjskim Departamentem Nauki, Innowacji i Technologii w zakresie współpracy w obszarze technologii kosmicznych.

22 listopada: Korea Południowa została wybrana na członka Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO. Korea Południowa po raz czwarty została wybrana na czteroletnią kadencję członka Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO. Obecnie dla Korei Południowej najważniejszym zadaniem będzie ocena wniosku Japonii o wpisanie kopalni złota na wyspie Sado na Listę Światowego Dziedzictwa – miejsce to jest powiązane z przymusową pracą Koreańczyków w czasie japońskiej okupacji Półwyspu Koreańskiego w latach 1910-1945. Kwestią kontrowersyjną jest także umieszczenie na Liście Światowego Dziedzictwa wyspy Hashima w 2015 roku. Członkostwo w Komisji może posłużyć wyrażeniu koreańskiego stanowiska w tych sprawach.

26 listopada: rezygnacja szefa Narodowej Agencji Wywiadowczej została przyjęta przez prezydenta Yoon Suk-yeola. Prezydent przyjął rezygnację dyrektora Narodowej Agencji Wywiadowczej (NIS) Kim Kyou-kyuna, a także jego dwóch zastępców Kwon Chun-taeka i Kim Soo-youna, odpowiedzialnych za kwestie związane z Koreą Północną oraz bezpieczeństwo wewnętrzne. Aby uniknąć braków kadrowych na kluczowych stanowiskach kierowniczych NIS prezydent Yoon Suk-yeol mianował pierwszym i drugim zastępcą dyrektora agencji odpowiednio Hong Jang-wona i Hwang Won-jina. Ten pierwszy do momentu wybrania nowego dyrektora będzie wypełniać jego obowiązki.

26 listopada: w Busan odbyło się trójstronne spotkanie szefów MSZ Korei Południowej, Chin i Japonii. Normalizacja trójstronnej współpracy była głównym tematem spotkania ministrów spraw zagranicznych Korei Południowej Park Jina, Japonii Yoko Kamikawy oraz Chin Wang Yi. Uzgodniono potrzebę zorganizowania trójstronnego szczytu przywódców państw, ale nie ustalono możliwej daty. Omówiono także obszary rozwoju współpracy, obejmujące handel, technologię, zdrowie publiczne czy bezpieczeństwo. Park Jin i Wang Yi uczestniczyli także w bilateralnym spotkaniu, podczas którego strona

południowokoreańska zwróciła się do Chin o odegranie „konstruktywnej roli” w denuklearyzacji Korei Północnej.

27 listopada: limity zezwoleń na pracę dla migrantów zostaną zwiększone w przyszłym roku. Ministerstwo Zatrudnienia i Pracy ogłosiło zwiększenie liczby wiz E-9 do rekordowej liczby 165 tysięcy dla osób bez wykształcenia zawodowego. Planowane jest także rozszerzenie sektorów, w których tacy pracownicy mogą być zatrudniani o górnictwo, leśnictwo oraz gastronomię. O wizę E-9 mogą ubiegać się osoby, które chcą podjąć pracę fizyczną w sektorach borykających się z problemem niedoboru siły roboczej. Oznacza to zwiększenie puli wiz o 37,5%. Korea Południowa wprowadziła system wiz E-9 w 2004 roku, który pozwala lokalnym przedsiębiorcom z sektorach MŚP poszukiwać niewykwalifikowanej siły roboczej poza granicami kraju.

29 listopada: Busan nie zostało wybrane na gospodarza Expo 2030. Z miążdzącą przewagą wygrała stolica Arabii Saudyjskiej Rijad, która zebrała 119 głosów poparcia – na drugim miejscu znalazło się koreańskie miasto Busan z 29 głosami. Z przeprosinami do narodu zwrócił się prezydent Yoon Suk-yeol, uznając ją za „swoją winę”. Promowanie kandydatury Busan jako gospodarza Expo 2030 stanowiło istotny element dyplomacji koreańskiej w ostatnich miesiącach. Władze lokalne Busan zapowiedziały podjęcie próby organizacji Expo w 2035 roku.

30 listopada: stanowisko szefa sztabu ds. polityki zostało przywrócone. Prezydent Yoon Suk-yeol przywrócił stanowisko szefa sztabu ds. polityki podczas rekonstrukcji Biura Prezydenta. Przywrócenie tego stanowiska ma służyć lepszej koordynacji pomiędzy Radą Ministrów a partią rządzącą. Stanowisko to jest stanowiskiem na szczeblu ministra. Osoba sprawująca ten urząd będzie także nadzorować prace sekretarzy ds. gospodarczych, polityki społecznej oraz nauki i technologii. Obejmując urząd prezydenta Yoon Suk-yeol zapowiadał zmniejszenie swojego biura – jednak wobec krytyki dotyczącej problemów realizacji skutecznej polityki społecznej przywrócono stanowisko szefa sztabu ds. polityki. Stanowisko to objął Lee Kwan-sup, wcześniej sekretarz ds. planowania polityki.

30 listopada: w Seulu odbyły się protesty przeciwko zakazowi handlu i konsumpcji psiego mięsa. Przed siedzibą prezydenta Yoon Suk-yeola związki zrzeszające producentów psiego mięsa zorganizowały manifestację przeciwko proponowanym zmianom przepisów. Protestujący przywieźli ze sobą klatki z psami, grożąc wypuszczeniem zwierząt na ulice miasta, a napięta sytuacja doprowadziła do starć protestujących z policją. Wprowadzenie zakazu handlu

oraz konsumpcji psiego mięsa znalazło się wśród przedwyborczych obietnic obu największych partii politycznych – orędowniczką wprowadzenia takiego zakazu jest także pierwsza dama Kim Keon-hee. Według danych statystycznych w ostatnich latach konsumpcja psiego mięsa drastycznie spadła w Korei Południowej, a wprowadzenie takiego zakazu cieszy się dużym poparciem społecznym.

KOMENTARZ

Prezydent Yoon Suk-yeol „ofiara” zbytniego optymizmu wokół kandydatury Busan na gospodarza Expo 2030. Promocja kandydatury Busan była jednym z najważniejszych zadań dyplomatycznych w tym roku – prezydent Yoon Suk-yeol przekonywał do głosowania na Busan podczas bilateralnych szczytów, a także dwukrotnie odwiedził Paryż, gdzie spotkał się z przedstawicielami państw członkowskich Międzynarodowego Biura Wystaw (BIE). Wokół kampanii rząd utworzył narrację o szansach na dobry wynik w pierwszej rundzie eliminacji. Tak się jednak nie stało, a przegrana Busan w porównaniu do stolicy Arabii Saudyjskiej była miazdząca. Wygrana Busan byłaby sukcesem dyplomacji Yoon Suk-yeola – klęska zaś zwróciła uwagę na wydatki Prezydenta na podróże zagraniczne. Pod szyldem promocji Busan Yoon Suk-yeol odbył wiele podróży, które nie odniosły skutku – co może nasilić krytykę pod kątem braku umiejętności dyplomatycznych obecnego Prezydenta. Innymi słowy przegrana przyczyniła się do spadku zaufania, co do możliwości dyplomatycznych Yoon Suk-yeola i jego administracji.

Jednocześnie wygrana Arabii Saudyjskiej wcale nie musi okazać się całkowitą porażką – najwięcej zyska sektor prywatny. Arabia Saudyjska jako gospodarz World Expo 2030, a także Mistrzostwa Świata w piłce nożnej w 2034 roku będzie inwestować w megaprojekty infrastrukturalne, których wykonawcami mogą być koreańskie firmy. Pojawiły się nawet spekulacje, że koreańskim konglomeratom nie zależało na wygranej Busan i już wcześniej rozpoczęły negocjacje biznesowe z Arabią Saudyjską.

Czy powrót na scenę polityczną Lee Jun-seoka oznacza rozłam partii konserwatywnej? Dwie największe partie polityczne borykają się z problemami utrzymania poparcia, co powoduje znaczny wzrost liczby wyborców niezdecydowanych przed przyszłorocznymi wyborami parlamentarnymi. Stwarza to sytuację, w której pojawia się miejsce na powstanie trzeciej siły

politycznej – i zdaje się, że miejsce to chce zająć były lider Partii Siła Narodu Lee Jun-seok. Jako młody i charyzmatyczny lider w 2021 roku Lee Jun-seok przyciągał wyborców – szczególnie młodych mężczyzn – obiecując odbudowę konserwatywnej siły na scenie politycznej. Jednak jego spór z prezydentem Yoon Suk-yeolem oraz skandal (otrzymanie usług seksualnych jako formy łapówki; sprawa ostatecznie nie trafiła do prokuratury) doprowadziły do zawieszenia członkostwa w partii. Od tego momentu Lee Jun-seok wielokrotnie krytykował prezydenta Yoon Suk-yeola, jego rząd oraz Partię Siła Narodu.

Wracając na scenę polityczną Lee Jun-seok ogłosił, że jest gotowy założyć nową partię polityczną, sprzeciwiając się kierunkowi polityki prezydenta Yoon Suk-yeola. Nowe ugrupowanie może także przyciągnąć członków Partii Demokratycznej, w której również zauważalny jest wewnętrzny podział. Lee Jun-seok kieruje swój przekaz przede wszystkim do elektoratu centrowego, osób niezadowolonych z działań obu głównych partii. Jednocześnie ze względu na wiele kontrowersyjnych wypowiedzi na temat feminizmu, nie cieszy się on poparciem kobiet.

Największą przeszkodą dla powstania nowej partii politycznej jest przełamanie funkcjonującego w Korei Południowej systemu dwupartyjnego – mniejsze frakcje nie mają odpowiedniej siły politycznej i często są wchłaniane przez dwa największe ugrupowania.

II. KOREA POŁUDNIOWA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

6 listopada: porozumienie o współpracy regionalnej zostało podpisane przez województwo Dolnośląskie i prowincję Gyeonggi. Porozumienie zostało podpisane przez przewodniczącego sejmiku dolnośląskiego Andrzeja Jarocha oraz gubernatora prowincji Gyeonggi. Współpraca regionalna ma dotyczyć obszarów gospodarki, nauki, nowych technologii i wymiany doświadczeń. Oficjalna delegacja z Dolnego Śląska uczestniczyła także w Seulu w inauguracji bezpośredniego połączenia lotniczego między Wrocławiem a Koreą Południową.

7 listopada: otwarcie nowych placówek dyplomatycznych w Europie zostało ogłoszone przez południowokoreańskie MSZ. Nowe placówki mają zostać otwarte w 2024 roku w Estonii, Słowenii i Litwie. Według MSZ otwarcie nowych ambasad wynika ze zwiększającej się roli Korei Południowej na arenie

międzynarodowej, co wymaga rozszerzenia infrastruktury dyplomatycznej. Przy wyborze państw brane pod uwagę były obroty handlowe, turystyka czy liczebność koreańskiej diaspory.

7 listopada: finansowanie eksportu broni do Polski zostało omówione przez rząd i banki komercyjne. Ministerstwo Obrony Korei Południowej zorganizowało spotkania robocze z przedstawicielami komercyjnych banków KB Kookmin, Shinhan, Hana, Woori i Nonghyup. Spotkania miały na celu omówienie możliwości udzielenia wspólnej pożyczki i gwarancji związanych z eksportem broni do Polski. Z kolei w Zgromadzeniu Narodowym trwają prace nad ustawą zwiększającą limity pożyczek oferowanych przez państwowy Export-Import Bank.

8 listopada: w 2023 roku Korea Południowa odnotowała największy wzrost eksportu do Polski i Węgier. Koreańska Izba Handlowa opublikowała dane dotyczące wzrostu eksportu w miesiącach styczeń-wrzesień w porównaniu do poprzedniego roku. Największy wzrost – poza Stanami Zjednoczonymi – odnotowano do Europy Środkowej (Polska, Węgry), Azji Środkowej i Mniejszej (Kirgistan, Kazachstan, Turcja) oraz na Bliski Wschód (Zjednoczone Emiraty Arabskie, Arabia Suadyjska, Katar). Do wzrostu eksportu przyczynił się rozwój koreańskiej produkcji w tych państwach, a także eksport broni.

20 listopada: Korea Południowa i Polska rozszerzyły prawa przewozowe. Korea Południowa i Polska doszły do porozumienia w sprawie bilateralnej umowy o komunikacji lotniczej, która ograniczała liczbę lotów z Warszawy do Seulu do pięciu tygodniowo. Limit zwiększono do 7 lotów pasażerskich do Seulu oraz 3 do Busan, a także dwóch lotów cargo. W sumie w tygodniu ma odbywać się 12 lotów z Polski do Korei Południowej obsługiwanych przez polskie linie lotnicze. Jednocześnie strona koreańska zasugerowała uruchomienie nowych tras przez koreańskich przewoźników (Korean Air, Asiana Airlines).

22 listopada: wstępne porozumienie dotyczące współpracy kolejowej zostało podpisane przez Koreę Południową i Ukrainę. W Kijowie koreańska delegacja, w skład której weszli przedstawiciele Ministerstwa Ziemi, Infrastruktury i Transportu oraz publicznych spółek kolejowych Korea Railroad Corporation i Koreańskich Kolei Państwowych omówiła możliwości realizacji projektów odbudowy Ukrainy. Koreańskie firmy podpisały wstępne porozumienie z ukraińskim operatorem kolejowym w sprawie realizacji siedmiu projektów – w tym budowy kolei ekspresowej w strefie granicznej z Polską. Koreańskie firmy mają być zaangażowane w przygotowanie studium wykonalności projektów, budowę linii kolejowych, jej eksploatację oraz utrzymanie pociągów. Z kolei Hyundai Rotem ma zająć się produkcją pociągów.

24 listopada: umowa dotycząca odbudowy infrastruktury w mieście Bucza została podpisana w Korei Południowej. Władze lokalne miasta Bucza w Ukrainie podpisały umowę z Korea Water Resources Corporation (K-water) dotyczącą budowy kompleksu przemysłowego jako elementu powojennej odbudowy. Współpraca ma dotyczyć renowacji systemu wodociągowego. Ponadto K-water ma dzielić się wiedzą specjalistyczną w zakresie gospodarki wodnej.

29 listopada: w Pradze odbyło się 8. Czesko-Koreańskie Forum dla Przyszłości. Forum, współorganizowane przez koreańskie i czeskie MSZ odbywa się od 2015 roku i służy promocji zorientowanych na przyszłość relacji dwustronnych. W wydarzeniu udział wzięli przedstawiciele rządu, nauki oraz biznesu. Dyskusje dotyczyły współpracy w takich obszarach jak: koleje dużych prędkości, przemysł obronny, energetyka, łańcuchy dostaw związane z elektromobilnością, sztuczna inteligencja oraz kultura i dyplomacja publiczna.

III. RELACJE MIĘDZYKOREAŃSKIE

3 listopada: zamiar wystrzelenia satelity rozpoznawczego został ogłoszony przez Koreę Południową. Minister obrony Shin Won-sik oświadczył, że 30 listopada za pomocą rakiety Falcon 9 należącej do amerykańskiego SpaceX ma zostać wystrzelona pierwszy satelita rozpoznawczy południowokoreańskiej produkcji. Do 2025 roku Korea Południowa planuje posiadać 5 takich satelitów w przestrzeni kosmicznej. Według ministra Shin Won-sika satelity wojskowe wzmocnią trójosiowy system obronny poprzez poprawę zdolności monitorowania zagrożeń nuklearnych i raketowych w Korei Północnej. Ponadto Korea Południowa zamierza zmniejszyć zależność od zagranicznych źródeł wywiadowczych. Projekt został zrealizowany przez koreańskie agencje państwowe i firmy prywatne, w tym Koreański Instytut Badań Kosmicznych, agencję Rozwoju Obrony i Hanwha Systems, we współpracy z naukowcami z zagranicy. W odniesieniu do północnokoreańskiego programu kosmicznego południowokoreańskie MON wyraziło zaniepokojenie zwiększeniem szans na powodzenie wystrzelenia satelity dzięki współpracy technologicznej z Rosją.

8 listopada: program nuklearny KRLD został omówiony przez Koreę Południową i Międzynarodową Agencję Energii Atomowej. W Seulu odbyły się regularne konsultacje między koreańskim MSZ a Międzynarodową Agencją Energii Atomowej (MAEA) w sprawie północnokoreańskiego programu nuklearnego. W rozmowach uczestniczyli wiceminister spraw zagranicznych Park Yong-min oraz zastępca dyrektora generalnego MAEA Massimo Aparo. Konsultacje wysokiego szczebla prowadzone są od 2013 roku i mają wzmocnić

komunikację między Koreą Południową a MAEA w zakresie weryfikacji zagrożeń płynących z północnokoreańskiego programu nuklearnego.

9 listopada: współpraca KRLD i Rosji została omówiona przez USA i Koreę Południową. W Seulu odbyło się spotkanie ministra spraw zagranicznych Korei Południowej Park Jina i sekretarza stanu USA Antony Blinkena. Blinken został także zaproszony przez prezydenta Yoon Suk-yeola. Podczas obu spotkań omówiono dwustronną współpracę wobec globalnych wyzwań. Jednym z nich jest możliwa współpraca militarna i technologiczna między Koreą Północną i Rosją. Obie strony zgodził się zwiększyć presję na Rosję, aby ta nie przekazywała technologii Korei Północnej – co byłoby naruszeniem rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ.

14 listopada: wspólna reakcja na wznowienie działań wojennych przez KRLD została zadeklarowana przez państwa członkowskie Dowództwa Narodów Zjednoczonych. W Seulu odbyło się ministerialne posiedzenie szefów obrony państw członkowskich Dowództwa Narodów Zjednoczonych (UNC) oraz Korei Południowej. Podczas spotkania przyjęto wspólne oświadczenie wzywające KRLD do zaprzestania wszelakich niezgodnych z prawem zachowań oraz przestrzegania rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ. Ponadto państwa członkowskie UNC mają w zjednoczony sposób odpowiedzieć w przypadku wznowienia działań wojennych przez Koreę Północną. Z kolei Pjongjang wezwał do rozwiązania UNC, które jest „niczym więcej jak amerykańskim narzędziem” – według stanowiska Korei Północnej to Stany Zjednoczone i Korea Południowa są odpowiedzialne za wybuch wojny koreańskiej, a istnienie Dowództwa Narodów Zjednoczonych potęguje napięcie na Półwyspie Koreańskim.

16 listopada: zgoda na sprzedaż Korei Południowej pocisków raketowych została wydana przez USA. Departament Stanu USA wydał zgodę na sprzedaż Korei Południowej pocisków raketowych typu powietrze-powietrze AIM-9X oraz powiązanego z nimi wyposażenia – koszt transakcji szacuje się na ponad 52 mln USD. Rząd Korei Południowej złożył wniosek o zakup pocisków, aby wzmocnić możliwości obronne przeciwko Korei Północnej. Według USA sprzedaż pocisków wpisuje się w krajową politykę bezpieczeństwa poprzez wzmocnienie głównego sojusznika w regionie Indo-Pacyfiku – realizacja takiego zakupu poprawi także możliwości interoperacyjności między koreańskimi i amerykańskimi siłami zbrojnymi. Dzień przed podjęciem decyzji przez USA Korea Północna ogłosiła przeprowadzenie testów nowych silników na paliwo stałe do raket balistycznych średniego zasięgu.

22 listopada: program wycieczek do Panmunjeom ma zostać częściowo wznowiony. Ministerstwo ds. Zjednoczenia ogłosiło częściowo wznowienie programu wycieczek do wspólnej strefy bezpieczeństwa w wiosce Panmunjeom, który został zawieszony w lipcu po przekroczeniu granicy przez amerykańskiego

szeregowca Trvisa Kinga. Wznowiony ma zostać jedynie specjalny program wycieczek organizowanych przez Ministerstwo ds. Zjedoczenia, a nie ogólny program, do którego można zapisać się online. Specjalny program ma ograniczać liczbę zwiedzających do 20 osób. Program został ponownie całkowicie zawieszony 30 listopada ze względu na obecność uzbrojonych żołnierzy północnokoreańskich w strefie zdemilitaryzowanej.

22 listopada: satelita rozpoznawczy został umieszczony na orbicie przez Koreę Północną. KRLD ogłosiła, że z powodzeniem umieściła na orbicie satelitę Malligyong-1 za pomocą rakiety Chollima-1. Wystrzelenie satelity zostało potępione przez Seul jako naruszające rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ. Kilka dni później Korea Północna potwierdziła otrzymanie pierwszych obrazów przesłanych przez satelitę – nie zostały one jednak upublicznione. Korea Południowa i Stany Zjednoczone wyraziły wątpliwość w możliwości operacyjnej północnokoreańskiego satelity – jednocześnie wyrażono obawy związane z możliwą pomocą technologiczną Rosji w rozwoju północnokoreańskiego programu kosmicznego i raketowego.

22 listopada: międzykoreańskie porozumienie wojskowe zostało częściowo zawieszono przez Koreę Południową. Rząd Korei Południowej podjął decyzję o częściowym zawieszeniu porozumienia z 2018 roku, by wznowić działania rozpoznawcze w strefie granicznej z Koreą Północną. Decyzja o zwieszeniu artykułu 1. porozumienia wojskowego była odpowiedzią na wystrzelenie satelity zwiadowczego przez Pjongjang. Dzień po decyzji Seulu KRLD wycofała się z porozumienia i zapowiedziała odbudowę posterunków w strefie zdemilitaryzowanej. Więcej na temat możliwych skutków zawieszenia porozumienia zob. [OSA blog](#).

27 listopada: Korea Południowa została oskarżona przez Pjongjang o łamanie międzykoreańskich porozumień. Pjongjang oskarżył Koreę Południową o wielokrotne złamanie międzykoreańskiego porozumienia wojskowego z 2018 roku poprzez prowadzenie wspólnych manewrów wojskowych z USA. Według KRLD współpraca Korei Południowej z USA i Japonią stanowi „wojenną prowokację”. Pjongjang sktykował także prezydenta Yoon Suk-yeola, nazywając go „marionetkowym zdrajcą”, zaś wspólne amerykańsko-południowokoreańskie manewry wojskowe zostały określone „igraniem z ogniem”. Dzień wcześniej Korea Południowa, USA i Japonia przeprowadziły ćwiczenia morskie w pobliżu wyspy Jeju. Celem manewrów było wzmocnienie pozycji obronnej przeciwko nuklearnym i raketowym zagrożeniom ze strony KRLD. W manewrach wykorzystano amerykański lotniskowiec USS Carl Vinson o napędzie atomowym, a także południowokoreańskie i japońskie niszczyciele.

27 listopada: odbudowa posterunków granicznych została rozpoczęta przez KRLD. Południowokoreańskie Ministerstwo Obrony poinformowało o

wzmoczonej aktywności wzdłuż granicy po stronie Korei Północnej, związanej z odbudową posterunków. Strona południowokoreańska nie wklucza podjęcia takich samych kroków – jednak Ministerstwo Obrony zamierza wstrzymać się z decyzją i w pierw obserwować działania Korei Północnej.

28 listopada: współpraca ze Stanami Zjednoczonymi, Japonią i społecznością międzynarodową w sprawie Korei Północnej została zapowiedziana przez Yoon Suk-yeola. Prezydent Yoon Suk-yeol przewodniczył sesji plenarnej specjalnej agencji doradczej Peaceful Unification Advisory Council, której zadaniem jest przedstawianie propozycji co do kierunku polityki międzykoreańskiej dotyczącej zjednoczenia. Podczas przemówienia prezydent Yoon Suk-yeol podkreślił znaczenie budowania silnych możliwości odstarszania jako środka utrzymania pokoju na Półwyspie Koreańskim wobec północnokoreańskich prowokacji. Według Prezydenta kluczowa jest współpraca ze Stanami Zjednoczonymi i Japonią, w tym wspólne manewry wojskowe czy system wymiany danych wywiadowczych dotyczących działań Pjongjangu. W przemówieniu podkreślano także konieczność poprawy sytuacji humanitarnej w KRLD poprzez współpracę ze społecznością międzynarodową. Prezydent Yoon Suk-yeol zaznaczył, że „demokratyczne i pokojowe zjednoczenie, do którego dążymy, pozwoli wszystkim w Korei Południowej i Korei Północnej cieszyć się wolnością i dobrobytem”.

29 listopada: amerykańsko-południowokoreańskie ćwiczenia wojskowe odbyły się w pobliżu strefy zdemilitaryzowanej. Indo-Pacyficzne Dowództwo Stanów Zjednoczonych opublikowało materiały ze wspólnych ćwiczeń jednostek specjalizujących się w walce z bronią chemiczną, biologiczną i jądrową. Ćwiczenia odbyły się w pobliżu strefy zdemilitaryzowanej i miały na celu zwiększenie gotowości na wzrost napięcia w tym regionie.

30 listopada: Chiny zostały wezwane przez Koreę Południową do przyznania statusu uchodźców uciekinierom z Korei Północnej. Zgromadzenie Narodowe przyjęło rezolucję potępiającą przymusowe repartiacje obywateli Korei Północnej, którzy szukają azylu w Chinach. Rezolucja obliuguje rząd Korei Południowej do podejmowania działań na arenie międzynarodowej mającym na celu zapobieganie deportacji Koreańczyków do Korei Północnej. Rezolucja jest odpowiedzią na raporty południowokoreańskich i międzynarodowych organizacji zajmujących się prawami człowieka, które w październiku ujawniły deportację ponad 600 Koreańczyków z Chin do KRLD.

1 grudnia: pierwszy południowokoreański satelita rozpoznawczy został wystrzelony w przestrzeń kosmiczną. Ze względu na warunki pogodowe planowane wystrzelenie satelity za pomocą rakiety Falcon 9 zostało opóźnione. Dzięki umieszczeniu na orbicie satelity Korea Południowa rozszerzyła możliwości

wywiadowcze związane z monitorowaniem Korei Północnej – do tej pory Seul korzystał z amerykańskich satelitów rozpoznawczych.

KOMENTARZ

Międzypkoreański wyścig kosmiczny. Wyścig kosmiczny staje się istotnym polem rywalizacji międzypkoreańskiej – świadczy o tym nie tylko umieszczenie na orbicie przez oba państwa satelitów szpiegowskich, ale także coraz częściej pojawiająca się w południowokoreańskiej agendzie współpraca kosmiczna z różnymi światowymi partnerami. Jest to odpowiedź na możliwą współpracę w tym zakresie Rosji i KRLD – przed spotkaniem przewodniczącego Kim Jong-una z prezydentem Władimirem Putinem we wrześniu, Korea Północna dwukrotnie podjęła nieudane próby wystrzelenia satelity w tym roku. O możliwościach północnokoreańskiego programu kosmicznego wiadomo niewiele. Koreańska Centralna Agencja Prasowa doniosła o wizycie Kim Jong-una w Centrum Kontrolnym w Pjongajngu, gdzie przywódca miał obserwować zdjęcia przesłane przez satelitę – same obrazy nie zostały jednak upublicznione. Na podstawie badań szczątków poprzedniego satelity, Korea Południowa oraz Stany Zjednoczone oceniły możliwości wykonywania zdjęć jako słabe. Nie zmienia to jednak faktu, że sukcesem Korei Północnej jest wystrzelenie rakiety, co dowodzi dalszego rozwoju programu raketowego, którego głównym celem nie jest eksploracja kosmosu, ale przenoszenie dużych ładunków jądrowych. W rakiecie Chollima-1 wykorzystano rosyjskie silniki. Nie można wykluczyć, że Pjongjang skupi się teraz na poprawie jakości obrazu w kamerach przyszłych satelitów – również w oparciu o rosyjską technologię – należy założyć, że w kolejnych latach KRLD będzie podejmować kolejne próby zwiększenia liczby swoich satelitów.

Podobnie przedstawiają się plany Korei Południowej, która zamierza umieścić na orbicie kolejne satelity, aby uniezależnić się od Stanów Zjednoczonych oraz wzmocnić swój system obronny. Możliwości południowokoreańskie w wyścigu kosmicznym wydają się większe ze względu na współpracę międzynarodową. W tym wyścigu kosmicznym ważny jest jednak czas – dla obu państw kluczowa jest dominacja, nawet jeśli ma ona wymiar symboliczny. Z tego powodu należy spodziewać się wzajemnego „napędzania się” w tym wyścigu – każdy sukces jednej ze stron będzie zwiększał presję na drugie państwo. To nie jest przypadek, że oba państwa koreańskie wystrzeliły satelitę szpiegowskiego praktycznie w tym samym miesiącu.

Warto zwrócić uwagę na jeszcze jeden element międzypkoreańskiego wyścigu kosmicznego – służy on legitymizacji działań północnokoreańskiego rządu.

Wystrzelenie południowokoreańskiego satelity z terytorium Stanów Zjednoczonych posłużyło budowaniu narracji o „podwójnych standardach” USA: Pjongjang został potępiony za wystrzelenie satelity, a Seul otrzymał w tym pomoc. Reakcja społeczności międzynarodowej wzmacnia północnokoreańską propagandę o nierównym traktowaniu – i konieczności rozwoju programu raketowego, nuklearnego, kosmicznego przeciwko zagrożeniu z zewnątrz. Sprawia to, że możliwość wznowienia dialogu jest mało prawdopodobna: wszak w zamian za denuklearyzację proponowano gwarancje bezpieczeństwa ze strony USA, ale jak pokazuje północnokoreańska propaganda nie można ufać w równe traktowanie obu państw koreańskich przez Waszyngton.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

